

A photograph of Kjell Westö, a middle-aged man with grey hair and a goatee, wearing a black button-down shirt and dark jeans. He is standing outdoors in front of a modern glass building. A poster on the building behind him features the text 'LÄS RÄTTRE' and 'NORDIS'. The poster also includes a logo with the year '1897' and the text 'KÄSIKORTIT MYNNISSÄ NYT'.

Kjell Westö: Oma liikkuminen sykähdyttävämpää kuin penkkiurheilu

Kjell Westö seuraa enää vähän huippu-urheilua. Rahan mahti ja korruptio ovat vieneet maun suosikkilajin jalkapallon seuraamisesta. Yksi on pysynyt: HIFK:n jääkiekko vetää yhä puoleensa. Westön kirjoissa urheilu kulkee luontevana osana kerrontaa.

MARRASKUUSSA 2022 WESTÖ ilmoitti julkisesti, ettei seuraa miesten jalkapallon MM-kisoja Qatarissa. Moista hän ei olisi voinut kuvitella tekevänsä 1980-luvulla. Päätös piti, vaikka suosikkijoukkueen Argentiinan menestys ei tehnyt asiaa helpoksi. Suoria lähetyksiä Westö ei seurannut, mutta puolivälieristä lähtien hän katsoi seuraavana päivänä ottelukoosteen. Argentiinalaiselta kaveriltaan hän sai ajantasaisia WhatsApp-raportteja.

Westö ei seuraa enää juurikaan Valioliigaa, vaikka on kannattanut yhdessä lähisuvun kanssa Arsenalia. Liigan muuttuminen suurelta osin öljyrahan hallitsemaksi globaaliksi viihdeteollisuudeksi ei miellytä. Jalkapallossa tilannetta hämmentävät entisestään Saudi-Arabian pyrkimykset nostaa oman liigansa kiinnostavuutta hankkimalla Cristiano Ronaldon, Neymarin ja Karim Benze-
man taseisia pelaajia.

– Saudit pelaavat mielettömällä korteilla maailmantilanteessa, jossa ei pitäisi painaa joka alalla kaasua, vaan etsiä uusia ja hillitympiä tapoja elää, sanoo Westö.

Urheilu liittyy luontevasti Westön teksteihin

Urheilu ja myös liikunta näkyvät Westön kirjoissa. Urheilu on juonellista ja kerronnallista ydinsisältöä *Missä kuljimme kerran* -romaanissa (2006) Allu Kajanderin jalkapallomenestyksen kautta. Osassa Westön kirjoista urheilu on mukana enemmän mausteena. Hänen läpimurtoteoksestaan *Leijat Helsingin yllä* (1996) urheilusta kiinnostuneelle lukijalle jää mieleen jääkiekon nuorten EM-kisojen loppuottelu, jossa Suomi voitti Helsingin jäähallissa Neuvostoliiton.

– Urheilun sisällyttäminen tarinaan ei vaadi mitään ihmetekoja, sillä olen kiinnostunut urheilusta ja sen maailmasta. Siinä mielessä urheilu on helppo saada luontevaksi osaksi tarinaa.

Urheilun sisällyttäminen tarinaan ei vaadi mitään ihmetekoja.

Urheilun yhdistämistä kerrontaan on helpottanut se, että Westö urheili itse 15-vuotiaaksi asti. Jalkapallo olisi kiinnostanut eniten, mutta Munkkivuoren suunnalla ei ollut tarjolla junioritoimintaa. Kilpailullisiksi lajeiksi tulivat käsipallo ja pöytätennis. Westö kuuluu myös sukupolveen, joka luki **Martti Jukolan** viiteen painokseen yltäneitä *Urheilun pikkujättiläistä*. Lehtien urheilusivuja hän alkoi seurata jo 5–6-vuotiaana. Muistiin ovat jääneet 1960-luvun lopun ja 1970-luvun alun tulokset niin hyvin, että kaverit heittävät hänelle herjaa asiasta.

Westölle urheilun liittäminen osaksi tarinaa on luonnollista myös siksi, että se merkitsee monille ihmisille paljon. Monet urheilevat itse ja paljon useammat ovat penkkiurheilijoita. Lisäksi tänä päivänä urheilua eivät seuraa enää vain miehet vaan myös naiset. Urheilulla on myös ollut suuri merkitys kansallisen identiteetin kannalta, eikä tämä ulottuvuus ole Westön mielestä kokonaan kadonnut. **Hannes Kolehmainen, Paavo**

Nurmen ja Lasse Virénin juoksuista on siirrytty eläytymään Leijonien ja Huuhkajien menestykseen.

Westö on tuonut esille myös urheilun kielteisiä puolia. Romaaniin *Kangastus 38* sisältyy kohtaus, jossa juutalaiselta **Abraham Tokazierilta** viedään 100 metrin voitto stadionin kesäkuussa 1938. Tapahtuma päättyi romaaniin osaksi sattumalta. Westö sai tiedon tapauksesta vääryyttä kärsineen urheilijan veljenpojalta **Hillel Tokazierilta** ja ajatteli sen sopivan osaksi tarinaa. Kirjassa sivumäärällisesti pieni episodi kasvoi julkisuudessa mittoihin, jotka johtivat tulosten muuttamiseen 75 vuotta myöhemmin, mikä oli jo edesmenneen urheilijan sukulaisille suuri asia. Eikä rasismi ole kadonnut Suomesta mihinkään, pikemminkin päinvastoin.

– Moraalin kannalta oli tärkeää, että virhe myönnettiin, vaikkakin 75 vuotta myöhemmin.

Westön syyskuussa 2023 ilmestyvään *Molly & Henry. Romaani sotavuosilta* -teokseen sisältyy pieni jalkapallokohtaus, joka sijoittuu vuoteen 1941.

Hiekkakentiltä se alkoi

Westö sai ensikosketuksensa jalkapalloon Munkkivuoressa Ulvilantien ja Porintien välisellä hiekkakentällä. Perheen muutettua Munkkiniemeen tutuksi tuli Palokunnan kenttä, joka oli saanut nimensä vieressä tuolloin sijainneesta palos asemasta. Kentällä oli sateiden jälkeen armottoman suuria lätäköitä, joiden kuivuminen kesti päiväkausia. Pallo pysähtyi peleissä tuon tuosta lammikkoon.

Vanhempien eron jälkeen ja kaveripiirin hajaannuttua ”Munkinseudun” kulmat jäivät. Vajaa kymmenen vuotta sitten Westö tapasi nykyisen vaimonsa, joka asui Munkkiniemessä. Samalla toteutui paluu Palokunnan kentälle, jolle oli asennettu tekonurmi. Tuttu ikämiesporukka siirsi harjoituksensa kentälle.

– Käyn höntsäämässä treeneissä silloin kun ehdin. Tuntuu aika hurjalta pelata samalla kentällä kuin 50 vuotta sitten. Juoksen myös radalla. Oikea polveni ei enää kestä juoksemista asvaltilla.

Kymmenvuotiaana Westö innostui juoksusta **Juha Väätäisen**, **Lasse Virénin** ja **Pekka Vasalan** menestysten innostamana. Pitkät matkat sopivat hänelle hyvin. Cooper-tulos oli yleensä luokan paras. Sen sijaan 60 metrillä Westö sanoo olleensa toivottoman hidas.

– Lenkkeilin tosi paljon niinä vuosina. Juoksin Galén-Kallelan museolle Tarvaspäähän. Matkalla on saaria, joista yhdellä on aika jyrkkä lyhyt mäki. Olin lukenut, että Pekka Vasala oli saavuttanut hirmukuntonsa juoksemalla mäkiiä hiekkakuopalla. Talvellakin vedin interalleja siellä.

Nordiksen tunnelma sykähdyttää

Kaikkein läheisin urheilupaikka Westölle on Helsingin jäähalli Nordis. Hän alkoi käydä Nordiksella 1960-luvun lopulla, jolloin ottelut olivat pelkistettyjä tilaisuuksia, eivät showtaphtumia. Vuonna 1966 valmistuneessa hallissa on Westön mielestä säilynyt osa vanhan ajan charmista, vaikka toki meno Nordiksellakin toista kuin 50 vuotta sitten.

– Tulimme aikaisin, jotta saimme kaiteen luona hyvät paikat seisomakatsomosta. Näimme puoli tuntia ennen peliä, kun pelaajat tulivat jäälle lämmittelemään. Ja siihen aikaan olisi ollut pyhäinhävääistys, jos oli hodarilla, kun toista erää on pelattu kahdeksan minuuttia. Tapahtuman intensiteetti on kärsinyt siitä, että ihmiset ovat niin pilalle hemmoteltuja.

Westön HIFK-side on säilynyt, vaikka huippu-urheilu ei muutoin jaks enää innostaa. Hän seurasi joukkueen edesottamuksia myös asuessaan Tukholmassa 2010-luvun alussa.

Stadikalta Westöltä on lukuisia hienoja muistoja. Erityisen hyvin mieleen ovat jääneet Münchenin olympiakisojen jälkeen järjestetyt kilpailut. Sateisena syyskuun iltana Münchenissä 1 500 metriä voittanut Pekka Vasala kukisti 800 metrillä matkan olympiavoittajan **Dave Wottlen**. Kaksinkertainen kultamitalimies Lasse Virén juoksi kisoissa 5 000 metrin uuden maailmanennätyksen 13.16,4.

Paluu liikunnan pariin

Liikunta ja urheilu jäivät Westöltä kokonaan 15–16-vuotiaana. Taukoa kesti parikymmentä vuotta. Westö sanoo, ettei hän muistele mielellään boheemiaikojaan. Rööki paloi ja

Kjell Westö (s. 1961)

Tuotanto: 9 romaania, 4 novellikokoelmaa, kolme runokokoelmaa, muistelmateos yhdessä Märten-veljen kanssa ja valokuvateos yhdessä Sari Poijärven kanssa.

Teoksia käännetty yli 20 kielelle

Ruotsin Akatemian Suomi-palkinto 2018

Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinto 2014 teoksesta *Kangastus 38*

Aniara-palkinto (Ruotsi) 2014

Pro Finlandia -mitali 2008

Finlandia-palkinto 2006 teoksesta *Missä kuljimme kerran*

Kirjallisuuden valtionpalkinto 1990 teoksesta *Merkitty ja muita novelleja*

Työskennellyt toimittajana Hufvudstadsbladet- ja Ny Tid -lehdissä

Opintoja Svenska Social- och kommunalhögskolanissa

alkoholia kului. Muutos alkoi samoihin aikoihin, kun *Leijat Helsingin yllä* ilmestyi.

Westön esikoinen **Benjamin** oli yhdeksänvuotias ja osoitautui lahjakkaaksi futaaajaksi. Isä-Kjell toimi jonkin aikaa Savannan Pallon kakkosvalmentajana, kunnes huomasi touhun vievän kauden aikana tuhattomasti aikaa. Kentän laidalla toimiminen johdatti kuitenkin takaisin omakohtaisen harrastamisen pariin. Tupakanpolto ja terävät jäivät.

– Olen sanonut, että liikunnan aloittaminen ja paheiden vähentäminen silloin 35-vuotiaana on elämäni parhaita ratkaisuja. Aloin saada keuhkoja takaisin. Olin polttanut 20 vuotta ihan kaksin käsin. Muistan sen tunteen jollain juoksulenkillä metsässä, kun keuhkot alkoivat ottaa happea taas. Onhan se hienoa.

Vaikka selkä- ja polvivammoja on tullut, niin Westö pysyy 62-vuotiaana juoksemaan, jalkapalloon ja pelaamaan sulkapalloa. Hankalin vaivoista on ollut välilevytyrä, joka esti liikunnan vuoden ajan. **Martti Kuuselan** 70-vuotissyntymäpäiväottelussa Brahen kentällä lokakuussa 2015 Westö huomasi ilokseen kykenevänsä taas pelaamaan.

Westö sanoo nykyisin voivansa huonosti, jos juoksemiin tulee viikon tauko. Hänen liikuntavinkkinsä on pelkistetty: lähde silloinkin, kun ei huvita.

– Joskus on vaan semmoinen olo, että ei nyt tänään. En jaks, mutta kun lähtee, niin se tuntuu aina hyvältä. Mikä ei tietysti tarkoita sairaana urheilemista. ♦